

Gweithgareddau Hyfforddi ar
Gyfranogiad Disgyblion i Athrawon,
Llywodraethwyr a Disgyblion

Training Activities in
Pupil Participation for Teachers,
Governors and Pupils

Llywodraeth Cynulliad Cymru
Welsh Assembly Government

Cymru Ifanc
Young Wales

www.cymru.gov.uk

Trosolwg o'r Deunyddiau a Sut i'w Defnyddio

Overview of the Materials and How to Use Them

Cymru Ifanc
Young Wales

Llywodraeth Cynulliad Cymru
Welsh Assembly Government

Ewrop & Chymru: Buddsoddi yn eich Dyfodol
Cronfa Gymdeithasol Ewrop

Europe & Wales: Investing in your Future
European Social Fund

Theme 1 - What Is Pupil Participation?

Activity Title	Purpose	Resources to Prepare	Handouts	Web-links
1(a) United Nations Convention on the Rights of the Child (UNCRC) Balloon Activity	To help participants become familiar with the Articles of the UNCRC.	UNCRC Articles Cards - for grown-ups UNCRC Articles Cards - young people's version Balloon-planning template		www.uncrcletsgetitright.co.uk
1(b) Article 12 of the UNCRC: Assumptions and Implications	To help participants gain an understanding of the implications of the UNCRC for practice in schools.	Powerpoint slides 2-4		UNCRC leaflet - downloadable from www.uncrcletsgetitright.co.uk
1(c) Defining Participation	To share definitions of participation.	Powerpoint slide 5		
1(d) Defining Pupil Participation	To share understanding of the term 'pupil participation'	Powerpoint slide 5	Mind maps	
1(e) School Self-evaluation, Estyn and Effective Pupil Participation	To explore questions which may form part of an Estyn inspection and the schools' self-evaluation process.	Powerpoint slides 6-8 'Estyn and Effective Pupil Participation' 'Traffic Lights' sheets 'Pupil Participation - Planning the Way Forward'	Estyn Pupils' survey	

Theme 2 - What Does Pupil Participation Look Like?				
Activity Title	Purpose	Resources to Prepare	Handouts	Web-links
2(a) Matching Headings and Definitions	To provide an overview of policy and structures for supporting participation in Wales.	Powerpoint slides 9-14 Matching Headings and Definitions	WAG Policy and Structures for Supporting Participation The UNCRC in Wales UNCRC Powerpoint	www.pupilvoicewales.org.uk
2(b) Mapping the Participative School	To help participants understand what a participative school can look like.		The Participative School Overview	
2(c) Participation Statements	For participants to explore attitudes and views towards pupil participation.	Strongly Agree - Disagree cards Pupil Participation statements		
2(d) Analysing Estyn's Pupil Survey	To understand what Estyn wants to know about pupils' experiences of school life.		Estyn Pupils' survey	

Activity Title	Purpose	Resources to Prepare	Handouts	Web-links
2(e) Hart's Ladder of Participation	To evaluate possible school scenarios showing different levels of participation.	Powerpoint slide 15 Pupil Participation scenarios Hart's ladder 'rungs'	'Hart's Ladder of Young People's Participation'	www.pupilvoicewales.org.uk/grown-ups/about-us/what-is-participation/
2(f) The Role of Pupil Participation in School Effectiveness	To consider the role of pupil participation in school effectiveness.	School Effectiveness Framework cards 'Checklist to develop Pupil Participation' 'Pupil Participation - Making it Happen'		SEF Pupil leaflet and 'All Together Now' DVD - downloadable from http://www.pupilvoicewales.org.uk/grown-ups/get-involved/an-effective-school/ http://www.sefcymru.org
2(g) The Benefits of Pupil Participation	To discuss the benefits of pupil participation for pupils, the school and the wider community.	Benefits Cards		Research evidence regarding the benefits of pupil participation, downloadable from: www.pupilvoicewales.org.uk/grown-ups/about-us/benefits-of-participation/

Theme 3 - Implementing Pupil Participation				
Activity Title	Purpose	Resources to Prepare	Handouts	Web-links
3(a) Implementing the National Participation Standards	For participants to become familiar with the National Participation Standards and how they can be used.	Powerpoint slide 16. Black and white version of the National Participation Standards Scenarios cards. National Participation Standards Planning Grid		National Participation Standards posters - downloadable from www.pupilvoicewales.org.uk/grown-ups/about-us/what-is-participation/
3(b) The National Participation Standards and School Self-evaluation	For participants to consider how they can use the National Participation Standards for self-evaluation.	Powerpoint slides 16-17. Black and white version of the National Participation Standards.		National Participation Standards posters - downloadable from www.pupilvoicewales.org.uk/grown-ups/about-us/what-is-participation/
3(c) Barriers and Support	To explore potential barriers to pupil participation, as well as support mechanisms.	Powerpoint slide 20		
3(d) Bricks in the Wall	To explore barriers to effective pupil participation, and to discuss possible solutions to such barriers.			

Activity Title	Purpose	Resources to Prepare	Handouts	Web-links
3(e) Exploring Adult Attitudes to Children and Young People	To consider adult attitudes to children and young people.	Powerpoint slides 18-19. Strongly Agree - Disagree cards		
3(f) Action for Participation	To consider what needs to be in place for pupil participation to be effective, and to plan for change.	'Action for Participation A' 'Action for Participation B' Checklist to extend Pupil Participation. 'Pupil Participation - Planning the Way Forward' 'Pupil Participation - Making it Happen'		

Thema 1 - Beth Yw Cyfranogiad Y Disgybl?

Teitl y Gweithgaredd	Amcan	Adnoddau i'w Paratoi	Taflenni	Cysylltiadau i Wefannau
1(a) Gweithgaredd Baliwn Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP)	Helpu'r cyfranogwyr i ddod yn gyfarwydd ag Erthyglau Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP).	Cardiau ag Erthyglau CCUHP - i oedolion Cardiau ag Erthyglau CCUHP - i bobl ifanc Templed cynllunio balŵn		www.ccuhpwgwneudpethauniawn.co.uk
1(b) Erthygl 12 o CCUHP: Tybiaethau a Goblygiadau	Helpu'r cyfranogwyr i ennill dealltwriaeth o oblygiadau CCUHP ar gyfer arferion gwaith mewn ysgolion.	Sleidiau Powerpoint 2-4		Taflen CCUHP - i'w lawrlwytho o: www.ccuhpwgwneudpethauniawn.co.uk
1(c) Diffinio Cyfranogiad	Rhannu diffiniadau o gyfranogiad.	Sleid Powerpoint 5		
1(d) Diffinio Cyfranogiad Disgyblion	Rhannu dealltwriaeth o'r term 'cyfranogiad disgyblion'.	Sleid Powerpoint 5	Mapiau meddwl	
1(e) Hunan-arfarniad Ysgol, Estyn a Chyfranogiad Disgyblion Effeithiol.	Archwilio cwestiynau all fod yn rhan o arolygiad gan Estyn ac o broses hunan-arfarnu ysgol.	Sleidiau Powerpoint 6-8 'Estyn a Chyfranogiad Disgyblion Effeithiol' Tafelenni 'Goleuadau Traffig' 'Cyfranogiad y Disgybl - Cynllunio'r Ffordd Ymlaen'	Arolwg Disgyblion Estyn	

Thema 2 - Sut Beth Yw Cyfranogiad Disgyblion?					
Teitl y Gweithgaredd	Amcan	Adnoddau i'w Paratoi	Taflenni	Cysylltiadau i Wefannau	
2(a) Cyfateb Penawdau a Diffiniadau	Darparu trosolwg o bolisi a strwythurau i gefnogi cyfranogiad yng Nghymru.	Sleidiau Powerpoint 9-14 'Cyfateb Penawdau a Diffiniadau'	Polisi a Strwythurau LICC i gefnogi Cyfranogiad CCUHP yng Nghymru Powerpoint ar CCUHP		
2(b) Mapio'r Ysgol Gyfranogol	Helpu'r cyfranogwyr i ddeall sut golwg sydd ar Ysgol Gyfranogol.		Trosolwg o'r Ysgol Gyfranogol	www.llaisdisgyblioncymru.org.uk	
2(c) Datganiadau Cyfranogiad	I'r cyfranogwyr archwilio eu hagweddau a'u safbwyntiau tuag at gyfranogiad disgyblion.	Cardiau Cytuno'n Gryf ac Anghytruno'n Gryf. Datganiadau Cyfranogiad Disgyblion			
2(d) Dadansoddi Arolwg Disgyblion Estyn	Deall yr hyn mae Estyn am ei wybod am brofiadau disgyblion o fywyd ysgol.		Arolwg Disgyblion Estyn		

Teitl y Gweithgaredd	Amcan	Adnoddau i'w Paratoi	Taflenni	Cysylltiadau i Wefannau
2(e) Ysgol Gyfranogiad Hart	Gwerthuso scenarios ysgol posibl, yn dangos gwahanol lefelau o gyfranogiad.	Sleid Powerpoint 15 Scenarios Cyfranogiad Disgyblion 'Ffyn' Ysgol Hart	'Ysgol Hart am Gyfranogiad gan Bobl Ifanc'	http://www.llaisdisgyblioncymru.org.uk/oedolion/amdanon-ni/beth-yw-cyfranogi/
2(f) Rôl Cyfranogiad y Disgybl yn Effeithiolrwydd Ysgolion	Ystyried rôl cyfranogiad y disgybl yn effeithiolrwydd ysgolion.	Cardiau Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion 'Rhestr wirio i ymestyn Cyfranogiad Disgyblion' 'Cyfranogiad Disgyblion - Gwneud iddo Ddigiwydd'		Taflen FfEY a DVD 'Pawb gyda'i Gilydd' - i'w lawrlwytho o: http://www.llaisdisgyblioncymru.org.uk/oedolion/cymerwch-ran/ysgol-effeithiol/ http://www.sefcymru.org
2(g) Manteision Cyfranogiad Disgyblion	Trafod manteision cyfranogiad y disgybl i ddisgyblion, yr ysgol a'r gymuned ehangach.	Cardiau Mantaïs		Tystiolaeth ymchwil ynglyn â manteision cyfranogiad disgyblion, i'w lawrlwytho o: http://www.llaisdisgyblioncymru.org.uk/oedolion/amdanon-ni/manteision-cyfranogi/

Thema 3 – Rhoi Cyfranogiad Disgyblion Ar Waith				
Teitl y Gweithgaredd	Amcan	Adnoddau i'w Paratoi	Taflenni	Cysylltiadau i Wefannau
3(a) Gweithredu Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol	I'r cyfranogwyr ymyrfarwyddo â'r Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol a sut y gellir eu defnyddio.	Sleid Powerpoint 16 Fersiwn du a gwyn o'r Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol Cardiau Sefyllfeydd Cyfranogi Grid Cynllunio Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol		Poster Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol - i'w lawrlwytho o: http://www.llaisdisgyblioncymru.org.uk/oedolion/amdanon-ni/beth-yw-cyfranogi/
3(b) Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol ac Hunanwerthusiad Ysgolion	I'r cyfranogwyr ystyried sut y gallant ddefnyddio'r Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol ar gyfer hunanwerthuso ysgol.	Sleidiau Powerpoint 16-17 Fersiwn du a gwyn o'r Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol		Poster Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol - i'w lawrlwytho o: http://www.llaisdisgyblioncymru.org.uk/oedolion/amdanon-ni/beth-yw-cyfranogi/ http://www.participationworkerswales.org.uk/standards/self-assessment-standard.aspx?language=Cymraeg
3(c) Rhwystrau a Chefnogaeth	Archwilio rhwystrau posibl i gyfranogiad disgyblion, yn ogystal â systemau cefnogi.	Sleid Powerpoint 20		

Teitl y Gweithgaredd	Amcan	Adnoddau i'w Paratoi	Taflenni	Cysylltiadau i Wefannau
3(d) Briciau yn y Wal	Archwilio rhwystrau i gyfranogiad disgyblion effeithiol a thrafod datrysiadau posibl.			
3(e) Archwilio Agweddau Oedolion tuag at Blant a Phobl Ifanc	Ystyried agweddau oedolion tuag at blant a phobl ifanc.	Sleidiau Powerpoint 18-19 Cardiau Cytuno'n Gryf ac Anghytruno'n Gryf.		
3(f) Gweithredu i sicrhau Cyfranogiad	Ystyried beth sydd angen bod yn ei le i gyfranogiad y disgybl fod yn effeithiol, ac i gynllunio ar gyfer newid.	'Gweithredu i sicrhau Cyfranogiad A' 'Gweithredu i sicrhau Cyfranogiad B' Rhestr wirio i ymestyn Cyfranogiad Disgyblion. 'Cyfranogiad y Disgybl - Cynllunio'r Ffordd Ymlaen' 'Cyfranogiad Disgyblion - Gwneud iddo Ddigwydd'		

Pupil Participation Training: Suggested Pathways through the Materials

Participants may be at different stages in terms of understanding and implementing Pupil Participation. The training materials have been prepared to take this into account. The key questions below will help you decide which materials you wish to use in your training.

Key Question 1: Do your participants need to understand the United Nations Convention on the Rights of the Child (UNCRC) and the national context for Pupil Participation?

We suggest you select activities from Theme 1: What is Pupil Participation?

Activity 1(a): United Nations Convention on the Rights of the Child (UNCRC) Balloon-activity. To introduce participants to the United Nations Convention on the Rights of the Child as the basis for children and young people's participation.

Activity 1(b): Article 12 of the UNCRC - Assumptions and Implications. To explore Article 12 and its implications for Pupil Participation.

Activity 1(c): Defining Participation. For participants to generate and share definitions of participation.

Activity 1(d): Defining Pupil Participation. For participants to extend the concept of participation to a school setting, and to share their understanding with others.

Activity 1(e): School Self-evaluation, Estyn and Effective Pupil Participation. To enable participants to explore questions which Estyn might ask about pupil participation during inspection, and which may form part of school self-evaluation processes.

Key Question 2: Do your participants have an understanding of the UNCRC and Participation? Do they need to understand what Pupil Participation looks like in action?

We suggest you select activities from Theme 2: What does Pupil Participation look like?

Activity 2(a): Matching Headings and Definitions. Provides an overview of Welsh Assembly Government (WAG) policy and structures for supporting participation.

Activity 2(b): Mapping the Participative School. To help participants understand what a whole-school approach to participation can look like.

Activity 2(c): Participation Statements. An opportunity to explore attitudes and values towards pupil participation.

Activity 2(d): Analysing Estyn's Pupil Survey. To understand what Estyn want to know from pupils about their experiences of school life.

Activity 2(e): Hart's Ladder of Participation. An opportunity to evaluate scenarios depicting different levels of pupil participation.

Activity 2(f): the Role of Pupil Pupil Participation in School Effectiveness. Gives participants the opportunity to consider the role of pupil participation in school effectiveness - and to plan for change.

Activity 2(g): The Benefits of Pupil Participation. Participants discuss the benefits of pupil participation for pupils, the school and the wider community.

Key Question 3: Do your participants have a good understanding of UNCRC and Pupil Participation in action? Are they ready to consider the barriers and support mechanisms for Pupil Participation in schools and ways to implement it?

We suggest you select activities from Theme 3: Implementing Pupil Participation

Activity 3(a): Implementing the National Participation Standards. To help participants become familiar with the National Children and Young People's Participation Standards for Wales and how they can be used in schools to improve practice.

Activity 3(b): The National Participation Standards and School Self-evaluation. For participants to consider how they can use the National Participation Standards as part of school self-evaluation and in preparation for Estyn inspections.

Activity 3(c): Barriers and Support. To explore some potential barriers to pupil voice in participants' schools, and to consider support mechanisms.

Activity 3(d): Bricks in the Wall. To explore potential barriers and solutions to implementing Pupil Participation in participants' settings.

Activity 3(e): Exploring Adult Attitudes to Children and Young People. To allow participants to consider adult attitudes to children and young people, which can be a barrier to pupil participation.

Activity 3(f): Action for Participation. For participants to consider what needs to be in place for pupil participation to be effective, and to plan for change.

If you wish to cover all aspects of Pupil Participation and you have a One Day Training Event we suggest the programme below as a possible sequence of activities.

One-day Training Event

Introduction

Theme 1: What is Pupil Participation? 9.00 - 10.45

- a) Use [Powerpoint slides 1-3](#) to introduce the training and the UNCRC to participants.
- b) [Powerpoint Slide 4](#). Introduce Article 12 as the basis for participation.
- c) [Activity 1\(b\): Article 12 of the UNCRC - Assumptions and Implications](#). To explore Article 12 and its implications for Pupil Participation.
- d) [Activity 1\(c\): Defining Participation](#): For participants to share definitions of participation.
- e) Introduce [Powerpoint Slides 5 - 8](#), and follow up with [Activity 1\(e\): School Self-evaluation, Estyn and Effective Pupil Participation](#).

10.45 - 11.00 - Coffee

Theme 2: What does Pupil Participation look like? 11.00 - 12.30

- a) [Powerpoint Slides 9 - 14](#) and [Activity 2\(a\): Matching Headings and Definitions](#). Provide an overview of WAG policy and structures for supporting participation.
- b) [Powerpoint Slide 15](#) and [Activity 2\(e\): Hart's Ladder of Participation](#). An opportunity to evaluate scenarios depicting different levels of pupil participation.
- c) [Activity 2\(f\): The Role of Pupil Participation in School Effectiveness](#). Gives participants the opportunity to consider the role of pupil participation in school effectiveness.
- d) [Activity 2\(g\): The benefits of Pupil Participation](#). Participants discuss the benefits of pupil participation for pupils, the school and the wider community.

12.30 - 1.30 - Lunch

Theme 3: Implementing Pupil Participation

- a) Use [Powerpoint slides 16 - 17](#) to introduce the National Children and Young People's Participation Standards for Wales.
- b) [Activity 3\(a\): Implementing the National Participation Standards](#). To help participants become familiar with the National Participation Standards and how they can use them when planning to implement Pupil Participation.
- c) [Activity 3\(d\): Bricks in the Wall](#). To explore potential barriers and solutions to implementing Pupil Participation in participants' settings.
- d) [Activity 3\(f\): Action for Participation](#). To allow participants to consider what needs to be in place for pupil participation to be effective - and to start planning for change.
- e) Use [Powerpoint 21](#) to signpost participants to sources of information, guidance and support.

Hyfforddiant Cyfranogiad Disgyblion: Llwybrau Posibl drwy'r deunyddiau

Mae'n bosibl y bydd y cyfranogwyr ar wahanol gamau o ran deall a gweithredu Cyfranogiad Disgyblion. Mae'r deunyddiau hyfforddi wedi eu paratoi gyda hyn mewn golwg. Bydd y cwestiynau allweddol isod yn eich helpu i benderfynu pa ddeunyddiau rydych am eu defnyddio yn eich hyfforddiant.

Cwestiwn Allweddol 1: A oes angen i'ch cyfranogwyr ddeall Confensiwn Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP) a'r cyd-destun cenedlaethol ar gyfer Cyfranogiad Disgyblion?

Awgrymwn eich bod yn dewis gweithgareddau o Thema 1: Beth yw Cyfranogiad y Disgybl?

Gweithgaredd 1a): Gweithgaredd Balŵn Confensiwn Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP). I gyflwyno'r cyfranogwyr i Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn fel sail i gyfranogiad gan blant a phobl ifanc.

Gweithgaredd 1b): Erthygl 12 o CCUHP - Tybiaethau a Goblygiadau. I archwilio Erthygl 12 a'r goblygiadau i Gyfranogiad Disgyblion.

Gweithgaredd 1c): Diffinio Cyfranogiad. I'r cyfranogwyr greu a rhannu diffiniad o gyfranogiad.

Gweithgaredd 1d): Diffinio Cyfranogiad Disgyblion. I'r cyfranogwyr ymestyn y cysyniad o gyfranogiad i leoliad ysgol, a rhannu eu dealltwriaeth gydag eraill.

Gweithgaredd 1e): Hunan-arfarniad Ysgol, Estyn a Chyfranogiad Disgyblion. Rhoi cyfle i'r cyfranogwyr archwilio'r cwestiynau y gallai Estyn eu gofyn am gyfranogiad disgyblion yn ystod arolygiad, ac y gallai fod yn rhan o broses hunan-arfarnu ysgol.

Cwestiwn Allweddol 2: A yw eich cyfranogwyr yn deall CCUHP a Chyfranogiad? A oes angen iddynt ddeall sut beth yw Cyfranogiad Disgyblion ar waith?

Awgrymwn eich bod yn dewis gweithgareddau o Thema 2: Sut beth yw Cyfranogiad Disgyblion?

Gweithgaredd 2a): Cyfateb Penawdau a Diffiniadau. Rhoi trosolwg o bolisi a strwythurau Llywodraeth Cynulliad Cymru (LICC) i gefnogi cyfranogiad.

Gweithgaredd 2b): Mapio'r Ysgol Gyfranogol. Helpu'r cyfranogwyr i ddeall sut golwg sydd ar agwedd ysgol-gyfan tuag at gyfranogiad.

Gweithgaredd 2c): Datganiadau Cyfranogi. Cyfle i archwilio agweddau a gwerthoedd sydd yn gysylltiedig â chyfranogiad disgyblion.

Gweithgaredd 2d): Dadansoddi Arolwg Disgyblion Estyn. I ddeall beth mae Estyn am gael ei wybod gan ddisgyblion am eu profiadau o fywyd ysgol.

Gweithgaredd 2e): Ysgol Gyfranogiad Hart. Rhoi cyfle i'r cyfranogwyr ystyried senarios yn cyflwyno gwahanol lefelau o gyfranogiad disgyblion.

Gweithgaredd 2f): Deall Rôl Cyfranogiad Disgyblion yn Effeithiolrwydd Ysgolion. Rhoi'r cyfle i gyfranogwyr ystyried rôl cyfranogiad disgyblion yn effeithiolrwydd ysgolion - a chynllunio ar gyfer newid.

Gweithgaredd 2g): Manteision Cyfranogiad Disgyblion. Y cyfranogwyr yn trafod manteision cyfranogiad disgyblion i ddisgyblion, yr ysgol a'r gymuned ehangach.

Cwestiwn Allweddol: A oes gan eich cyfranogwyr ddealltwriaeth dda o CCUHP a Chyfranogiad Disgyblion ar waith? A ydynt yn barod i ystyried y rhwystrau a'r systemau cefnogaeth sydd ar gael ar gyfer Cyfranogiad Disgyblion mewn ysgolion a ffyrdd o'i weithredu?

Awgrymwn eich bod yn dewis gweithgareddau o Thema 3: Gweithredu Cyfranogiad Disgyblion

Gweithgaredd 3a): Gweithredu'r Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol. Helpu'r cyfranogwyr i ddod yn gyfarwydd â Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol Plant a Phobl Ifanc, a sut y gellir eu defnyddio mewn ysgolion ar gyfer gwelliant.

Gweithgaredd 3b): Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol ac Hunanwerthusiad Ysgolion. I'r cyfranogwyr ystyried sut y gallant ddefnyddio'r Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol fel rhan o hunanwerthusiad ysgol ac wrth baratoi am archwiliad gan Estyn.

Gweithgaredd 3c): Rhwystrau a Chefnogaeth. Archwilio rhwystrau posibl i lais y disgybl yn ysgolion y cyfranogwyr, ac ystyried systemau cefnogi.

Gweithgaredd 3d): Briciau yn y Wal. Archwilio rhwystrau a datrysiadau posibl i Lais y Disgybl yn lleoliadau'r cyfranogwyr.

Gweithgaredd 3e): Archwilio Agweddau Oedolion tuag at Blant a Phobl ifanc. Caniatáu i'r cyfranogwyr ystyried agweddau oedolion tuag at blant a phobl ifanc a all fod yn rhwystr i gyfranogiad disgyblion.

Gweithgaredd 3f): Gweithredu i Sicrhau Cyfranogiad. Er mwyn I'r cyfranogwyr ystyried beth sydd angen bod yn ei le i gyfranogiad y disgybl fod yn effeithiol, ac i gynllunio ar gyfer newid.

Os oes gennych Ddigwyddiad Hyfforddi Undydd ac rydych am gynnwys pob agwedd ar Gyfranogiad Disgyblion, awgrymwn y rhaglen isod fel dilyniant posibl o weithgareddau.

Digwyddiad Hyfforddi Undydd

Cyflwyniad

Thema 1: Beth yw Cyfranogiad y Disgybl? 9.00 - 10.45

- a) Defnyddio [sleidiau Powerpoint 1- 3](#) i gyflwyno'r hyfforddiant a CCUHP i'r cyfranogwyr.
- b) [Sleid Powerpoint 4](#): Cyflwyno Erthygl 12 fel sail i gyfranogiad.
- c) [Gweithgaredd 1b](#)): [Erthygl 12 o CCUHP - Tybiaethau a Goblygiadau](#). Archwilio Erthygl 12 a'i goblygiadau ar gyfer Cyfranogiad Disgyblion.
- d) [Gweithgaredd 1c](#)): [Diffinio Cyfranogiad](#): I'r cyfranogwyr rannu diffiniadau o gyfranogiad.
- e) Cyflwyno [sleidiau Powerpoint 5 - 8](#), a dilyn i fyny gyda [Gweithgaredd 1e](#)): [Hunan-arfarniad Ysgol, Estyn a Chyfranogiad Disgyblion Effeithiol](#).

10.45 - 11.00 - Coffi

Thema 2: Sut beth yw Cyfranogiad Disgyblion? 11.00 - 12.30

- a) [Sleidiau Powerpoint 9 - 14](#) a [Gweithgaredd 2a](#)): [Cyfateb Penawdau a Diffiniadau](#). Rhoi trosolwg o bolisïau a strwythurau LICC ar gyfer cefnogi cyfranogi.
- b) [Sleid Powerpoint 15](#) a [Gweithgaredd 2e](#)): [Ysgol Gyfranogiad Hart](#). Cyfle i werthuso senarios yn cyflwyno gwahanol lefelau o gyfranogiad disgyblion.
- c) [Gweithgaredd 2f](#)): [Rôl Cyfranogiad y Disgyblyn yn Effeithiolrwydd Ysgolion](#). Rhoi cyfle i'r cyfranogwyr ystyried rôl Cyfranogiad y disgyblyn yn effeithiolrwydd ysgolion.
- d) [Gweithgaredd 2g](#)): [Manteision Cyfranogiad Disgyblion](#). Y cyfranogwyr yn trafod manteision cyfranogiad disgyblion i ddisgyblion, yr ysgol, a'r gymuned ehangach.

12.30 - 1.30 - Cinio

Thema 3: Rhoi Cyfranogiad Disgyblion ar Waith

- a) [Defnyddio sleidiau Powerpoint 16 - 17](#) i gyflwyno Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol i Blant a Phobl Ifanc yng Nghymru.
- b) [Gweithgaredd 3a](#): [Gweithredu'r Safonau Cenedlaethol ar gyfer Cyfranogiad](#). Helpu'r cyfranogwyr i ddod yn gyfarwydd â'r Safonau Cenedlaethol ar gyfer Cyfranogiad, a sut y gallant eu defnyddio wrth gynllunio i weithredu Cyfranogiad Disgyblion.
- c) [Gweithgaredd 3d](#)): [Briciau yn y Wal](#). Archwilio'r rhwystrau posibl a'r datrysiadau i weithredu Cyfranogiad Disgyblion mewn lleoliadau'r cyfranogwyr.
- d) [Gweithgaredd 3f](#)): [Gweithredu i sicrhau Cyfranogaid](#). Caniatáu i'r cyfranogwyr ystyried beth sydd angen bod yn ei le er mwyn i gyfranogiad disgyblion fod yn effeithiol - ac i ddechrau cynllunio ar gyfer newid.
- e) Defnyddio [Powerpoint 21](#) i gyfeirio'r cyfranogwyr at ffynonellau o wybodaeth, canllawiau a chefnogaeth.

Gweithgareddau Hyfforddi ar Gyfranogiad Disgyblion i Athrawon, Llywodraethwyr a Disgyblion Training Activities in Pupil Participation for Teachers, Governors and Pupils

1.

Modiwl Hyfforddi Cyfranogiad y Disgybl Pupil Participation Training Module

2.

Y CCUHP – Fersiwn 1/ The UNCRC - Version 1

"Rhestr o hawliau yw'r CCUHP...dylai pob plentyn a pherson ifanc fod yn ddiogel, derbyn y pethau y mae arnynt eu hangen a chael dweud eu dweud ar benderfyniadau sy'n effeithio ar eu bywydau."

(Pwy? Beth? Pam? Sut? Comisiynydd Plant Cymru)

"The UNCRC is a list of rights...children and young people should be kept safe, have the things they need and be involved in decisions about their lives."

(Who? What? Why? How? Children's Commissioner for Wales)

3.

Y CCUHP – Fersiwn 2/ The UNCRC - Version 2

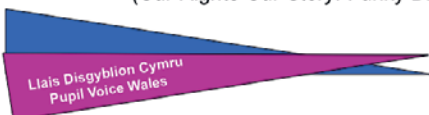

"Mewn ffordd syml, mae'n addewid a wnaed gan y gymuned ryngwladol i blant am hawliau plant."

(Ein Hawliau Ein Stori: Y Ddraig Ffynici 2007)

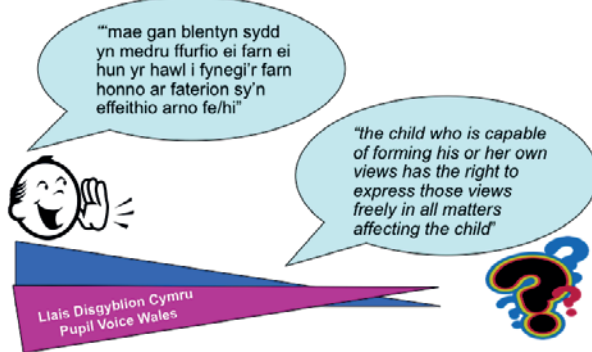
"In a simple way, it's a promise that the international community has made to children in respect of the rights of children."

(Our Rights Our Story: Funky Dragon 2007)

4.

CCUHP - Erthygl 12/ UNCRC - Article 12

5.

Beth yw Cyfranogiad?/ What is Participation?

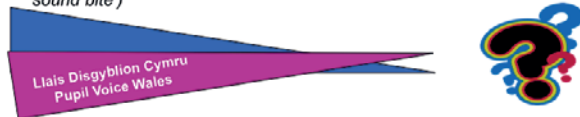

'Mae Cyfranogiad yn golygu bod gen i'r hawl i gymryd rhan wrth wneud penderfyniadau, i gynllunio ac adolygu gweithred a allai effeithio arna i.

Cael llais, cael dewis.' (Llywodraeth Cynulliad Cymru)

'Participation means that it is my right to be involved in making decisions, planning and reviewing any action that might affect me.

'Having a voice, having a choice.' (Welsh Assembly Government 'sound bite')

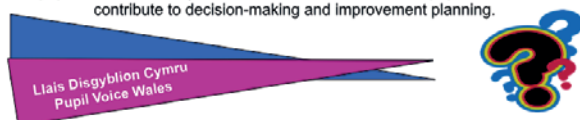
6.

Estyn 2010 a Hunan-arfarnu Estyn 2010 and Self-evaluation

Mae **llais y dysgwyr** yn ffynhonnell allweddol o dystiolaeth o gyflawniad, agweddau a lles disgyblion... Dylai disgyblion gael cyfleoedd i fod yn rhan o broses hunanarfarnu ysgol. Gall yr ymglymiad hwn fod drwy arolygon, grwpiau ffocws neu gyngor yr ysgol, gyda'r ysgol yn defnyddio cyfweiliadau a holladuron i gael safbwyntiau'r disgyblion. Yn hanfodol, bydd angen i ysgollon sicrhau bod disgyblion yn gallu cyfrannu at wneud penderfyniadau a chynllunio gwelliant.

Learner voice is a key source of evidence of pupils' achievement, attitudes and wellbeing... Pupils should have opportunities to be involved in school self-evaluation. This involvement may be through surveys, focus groups or the school council, with the school using interviews and questionnaires to gain pupils' views. Critically, schools will need to ensure that pupils are able to contribute to decision-making and improvement planning.

7.

Cyfranogiad ac Arolygiad Participation and Inspection

1.2.2:

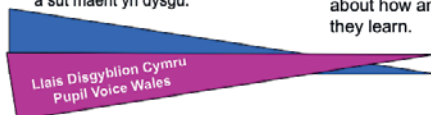
Dylai arolygwyr ystyried:

- a yw barnau disgyblion ar beth a sut maent yn dysgu yn cael eu cymryd o ddifrif;
- sut mae disgyblion yn trafod y testunau sydd i'w cwmpasu, ac yn helpu i gynllunio cynlluniau gwaith a gweithgareddau; ac
- a yw disgyblion yn gwneud dewisiadau ynghylch beth a sut maent yn dysgu.

1.2.2:

Inspectors should consider:

- whether pupils' views about what and how they learn are taken seriously;
- how pupils discuss the topics to be covered and help to plan schemes of work and activities; and
- whether pupils make choices about how and what they learn.

8.

Cyfranogiad ac Arolygiad Participation and Inspection

1.2.3:

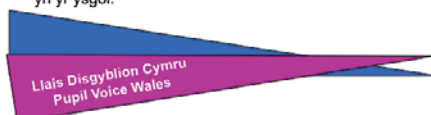
Dylai arolygwyr ystyried:

- cyfranogiad disgyblion mewn gwneud penderfyniadau, gan gynnwys effeithiolrwydd cyngor yr ysgol.
- y graddau y mae pob un o'r disgyblion, gan gynnwys y rhai o grwpiau gwahanol, yn cymryd rhan mewn gwneud penderfyniadau am eu bywyd yn yr ysgol.

1.2.3:

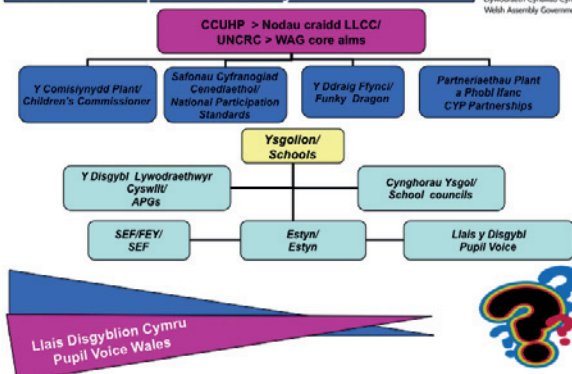
Inspectors should consider:

- pupils' participation in decision-making, including the effectiveness of the school council.
- the extent to which all pupils, including those from different groups, are involved in making decisions about their life in school.

9.

Stori Cyfranogiad/ The Participation Story

10.

Cyfranogiad y disgybl a'r cwricwlwm/ Pupil participation and the curriculum

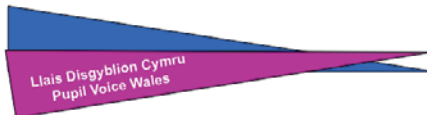
Mae cyfranogiad y disgybl yn ganolog i'r Cyfnod Sylfaen

- y plentyn wrth wraidd y cwricwlwm
- gweithgareddau yn deillio o'r plentyn

Pupil participation underpins the Foundation Phase

- child at the heart of the curriculum
- child-initiated activities

11.

Cyfranogiad y disgybl a'r cwricwlwm/ Pupil participation and the curriculum

Fframwaith ABCh ar gyfer disgyblion 7-19 yng Nghymru

- *Galluogi dysgwyr i gymryd rhan yn eu hysgolion a'u cymunedau fel dinasyddion cyfrifol, yn lleol, yn genedlaethol ac ar draws y byd*

The PSE Framework for 7-19 year olds in Wales

- *To empower learners to participate in their schools and communities as active responsible citizens locally, nationally and globally*

12.

Y Fframwaith ABCh/ The PSE Framework

Cyfnod Allweddol 2

Dylai plant gael cyfleoedd

- i gymryd rhan ym mywyd ysgol

ac i ddeall:

- *Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn,*
- pwysigrwydd gwneud penderfyniadau democrataidd

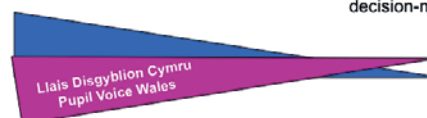
Key stage 2

Children should have opportunities

- to participate in school life

and to understand:

- *the UN Convention on the Rights of the Child*
- the importance of democratic decision-making

13.

Y Fframwaith ABCh/ The PSE Framework

Cyfnod allweddol 3

Cyfleoedd

- i gymryd rhan yn yr ysgol a'r gymuned ehangach

ac i ddeall:

- eu hawlau a'u cyfrifoldebau
- sut y caiff cynrychiolwyr eu dewis ac i ddeall eu swyddogaethau

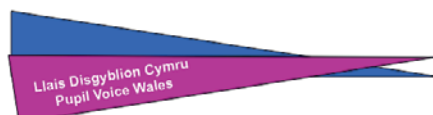
Key stage 3

Opportunities

- to participate in school and the wider community

and to understand:

- their rights, entitlements and responsibilities
- how representatives are elected and understand their roles

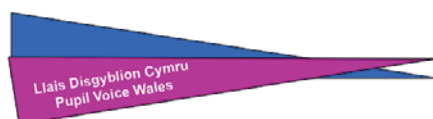
14.

Cyfranogiad ac Effeithiolrwydd Ysgolion/ Participation and School Effectiveness

"Erbyn hyn, mae'n rhaid i bob ysgol yng Nghymru gael cyngor ysgol effeithiol ar waith. Dylid defnyddio'r rhain er mwyn i blant a phobl ifanc gyfrannu'n weithredol at gynllunio a rheoli'u hamgylchedd dysgu, gan roi llais clir iddynt yn y broses ddysgu."
(Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion LLCC 2008)

"All schools in Wales are now required to have in place effective school councils. These should be used to actively engage children and young people in the planning and management of their learning environment, thus giving them an explicit stake in the learning process. (School Effectiveness Framework WAG 2008)

15.

Modelau Cyfranogiad/ Models of Participation

'Ysgol Hart' / 'Hart's Ladder'

- 8: Rhannu gwneud penderfyniadau / Shared decision-making
- 7: Plant a phobl ifanc yn arwain / Children and young people lead
- 6: Oedolion yn arwain / Adults Initiate
- 5: Ymgynghori a rhoi gwybodaeth / Consult and inform
- 4: Pennu tasgau / Assign
- 3: Esgus cyfranogi / Tokenism
- 2: Defnyddio yn addurn / Decoration
- 1: Manipiwleiddio / Manipulation

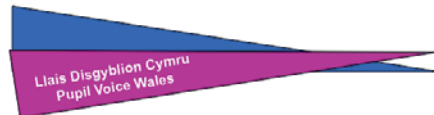

16.

Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol i Blant a Phobl Ifanc/ National Children and Young People's Participation Standards

- Gwybodaeth
- Eich dewis chi ydyw
- Dim gwahaniaethu
- Parch
- Byddwch chi ar eich ennill hefyd
- Adborth
- Gwella ein ffordd o weithio
- Information
- It's your choice
- No discrimination
- Respect
- You get something out of it
- Feedback
- Improving how we work

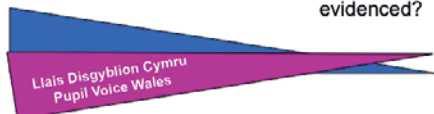

17.

Llawlyfr Arolygwyr Estyn (2010) Estyn Inspectors' Handbook (2010)

- Ydy'r disgyblion a'r staff yn ymwybodol o'r Safonau Cyfranogiad Cenedlaethol?
- Sut mae'r ysgol yn defnyddio'r Safonau fel rhan o'r broses hunan-arfarnu?
- Sut y cesglir gwybodaeth am yr hyder a'r sgiliau cynyddol sy'n deillio o gyfranogiad?
- Are pupils and staff aware of the National Participation Standards?
- How does the school use the NPS for self-evaluation purposes?
- How are the increased confidence and skills which come from participation evidenced?

18.

Yr Her/ The Challenge

- Mae angen i oedolion gydnabod bod gan y plentyn yr un anghenion: er gweithredu'n ymreolaethol, er dewis personol, er preifatrwydd, er parch gan eraill, er archwiliad personol, er meithrin, er gwaith ystyriol, er lefel rhesymol o rym, er hamdden, er triniaeth gyfartal mewn sefyllfaoedd dadleuol ac ati. (Kennedy, 2001)
- Adults need to recognise the child has the same needs: for autonomous action, for personal choice, for privacy, for respect from others, for personal exploration, for nurturance, for meaningful work, for a reasonable level of power, for leisure, for equal treatment in situations of dispute and so on. (Kennedy, 2001)

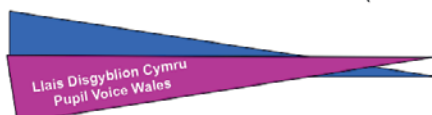

19.

Rhwystrau at gyfranogiad/ Barriers to participation

- Mae Cyfranogiad y Disgybl yn herio syniad o blentynodod 'nad sydd yn cydnabod gallu pobl ifanc i fod yn flaengar ac ystyried materion sy'n effeithio ar eu bywydau... [mae safbwyntiau o'r fath] wedi'u gwreiddio yn ddwfn ac yn anodd eu dileu.' (Rudduck & Flutter 2007)
- Pupil Participation challenges a view of childhood that 'fails to acknowledge young people's capacity to take initiatives and reflect on issues affecting their lives...[such views are] deeply embedded and difficult to eradicate.' (Rudduck & Flutter 2007)

20.

Rhaid i gyfranogiad fod yn ddilys Participation must be genuine

- **Lle:** Rhaid rhoi'r cyfle i ddisgyblion leisio'u barn
- **Llais:** Rhaid galluogi i ddisgyblion leisio'u barn.
- **Cynulleidfia:** Rhaid gwrando ar fam disgyblion.
- **Dylanwad:** Rhaid gweithredu ar fam disgyblion, fel y bo'n briodol.
- **Space:** Pupils must be given the opportunity to express a view.
- **Voice:** Pupils must be facilitated to express their views.
- **Audience:** Pupil views must be listened to.
- **Influence:** Pupil views must be acted upon, as appropriate.

21.

Gwybodaeth a chefnogaeth/ Information and support

Gwefan Llais Disgyblion Cymru
www.llaisdisgyblioncymru.org.uk
CCUHP Gwneud Pethau'n lawn
<http://www.ccuhp.gov.wales>
Gwefan arweiniad ABCh
www.wales.gov.uk/personalandsocialeducation
Y Ddraig Ffyni
www.funkydragon.org
Comislynydd Plant
<http://www.complaintcymru.org.uk/cy/>

Pupil Voice Wales website
www.pupilvoicewales.org.uk/
UNCRC Let's Get it Right website
www.uncrcletsgetitright.co.uk/
PSE Guidance website
www.wales.gov.uk/personalandsocialeducation
Funky Dragon
www.funkydragon.org
Children's Commissioner
www.childcomwales.org.uk

